

5.2 Het huishoudboekje van de overheid

- 12** a Huiseigenaren.
 b Oirschot: € 924,97 – € 830,95 = € 94,02 gestegen.
 $€ 94,02 \div € 830,95 \times 100 = \mathbf{11,3\%}$ gestegen.
 Edam-Volendam: € 855,94 – 718,09 = € 137,85 gedaald.
 $€ 137,85 \div € 855,94 \times 100 = \mathbf{16,1\%}$ gedaald.
 c Bijvoorbeeld:
 - Ja, want de voorzieningen verschillen ook per gemeente.
 - Nee, want dan zou je voor een zelfde huis in de ene gemeente meer betalen dan in de andere gemeente.
 d De Vereniging Eigen Huis komt op voor de belangen van de huiseigenaren. (Kosten die huiseigenaren maken worden daarom door de vereniging in de gaten gehouden.)
- 13** a Rijksbijdragen = € 116,6 mln + € 96,0 mln + € 46,4 mln = € 259 miljoen.
 $€ 259 \text{ miljoen} \div € 369,3 \text{ miljoen} \times 100 = \mathbf{70,1\%}$.
 Eigen inkomsten = € 32,7 mln + € 14,9 mln + € 10,6 mln + € 40,4 mln = € 98,6 mln
 $€ 98,6 \text{ miljoen} \div € 369,3 \text{ miljoen} \times 100 = \mathbf{26,7\%}$.
 (Let op: geld onttrekken aan eigen reserves behoort niet tot de inkomsten.)
 b Venlo onttrekt geld aan de reserves.
- 14** 2015: € 458 miljard ÷ 17 miljoen = € 458.000 miljoen ÷ 17 miljoen = **€ 26.941**
 2016: € 466 miljard ÷ 17 miljoen = € 466.000 miljoen ÷ 17 miljoen = **€ 27.412**
- 15** a € 262,1 miljard – € 253,5 miljard = **€ 8,6 miljard** tekort.
 b De premies bedragen € 42,3 miljard + € 57,1 miljard = € 99,4 miljard.
 De uitgaven bedragen € 78,1 miljard. Dat is een flink bedrag minder. (Verklaring: een deel van de premies is bestemd voor de Zorg Verzekeringswet en gaat dus op aan de zorg.)
- 16** a Gemeente- en Provinciefonds
 b Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
 c Veiligheid en Justitie.
- 17** a indirecte belasting
 b directe belasting
 c indirecte belasting
- 18** 2. Indirecte belastingen
 3. Directe belastingen
 4. Gasbaten
- 19** a De gasopbrengsten komen voor een groot deel in de staatskas. De overheid betaalt hiervan een deel van de collectieve goederen, waar wij anders belasting voor hadden moeten betalen.
 b Als er minder gas wordt opgepompt, dalen de overheidsinkomsten. Daardoor kan de overheid minder collectieve goederen betalen of de belastingen gaan omhoog.
 c Ja, de nadelen van de gaswinning (aardbevingen) kun je niet ten laste laten komen van een deel van de bevolking, terwijl de rest van de bevolking profiteert van de financiële voordelen van de gaswinning.

Samenvatting

Burgers en bedrijven betalen **belastingen** aan de gemeente en aan het Rijk. In de **Rijksbegroting** laat de rijksoverheid zien wat de verwachte inkomsten en uitgaven voor het komende jaar zijn. Er is een **begrotingstekort** als er meer uitgaven dan inkomsten worden verwacht. In dat geval moet de overheid **lenen** waardoor de **staatsschuld** toeneemt. Over die schuld moet de overheid **rente** betalen. Er zijn belastingen, zoals de **inkomsten**belasting, die je rechtstreeks aan de overheid betaalt. Dit zijn **directe** belastingen. Belasting die in de prijs van een product verwerkt is, noem je **indirecte** belasting, zoals **btw** en **accijns**.